NYHEDSBREV 1 FEBRUAR 2023

Så er jeg tilbage i Burundi.

Det er nok ikke nogen hemmelighed, at det var svært for mig at finde mig til rette i lærerlivet igen efter vores år i Burundi. Efter mange overvejelser og snakke derhjemme besluttede jeg mig for at sige mit faste job i Odense kommune op og sige ja til at rejse tilbage til Burundi som ansat af BaptistKirken. Denne gang alene det meste af tiden og foreløbigt i et halvt år. Jeg har et lille ophold i Danmark de to første uger i april, og Jep har lovet at komme ud til mig i både marts og maj.

Jeg ankom til Kigali 3/2 og var de første dage sammen med Morten Kofoed og volontørerne Jakob og Oline både i Butare og i Rubura. Her var der lige et par dage til at tømme kufferter og pakke om til de næste tre uger. Derefter fortsatte Morten og jeg til Bujumbura, hvor jeg blev budt hjerteligt velkommen tilbage af UEBB's ledelse og af Kvindedepartementet. Det er tydeligt at mærke, at det virkeligt betyder noget for UEBB, at der er en repræsentant for BiD i landet, og de skyndte sig at forsikre mig om, at seks måneder slet ikke er nok. 😉

Juhu - grænsen er åben!

Efter tre år med lukkede grænser mellem Burundi og Rwanda, er der endeligt lukket op, til stor glæde for befolkningen i begge lande! Der er mange, der plejer at handle med varer hen over grænsen, og de har i den grad lidt under, at det ikke var muligt. Der er desuden en del andre små tegn på, at forholdet mellem de to lande langsomt bliver bedre.

I februar var præsident Kagame fra Rwanda på besøg i Burundi, da der var møde i East African Council. Busserne er begyndt at køre igen mellem Kigali i Rwanda og Bujumbura i Burundi, og vi så en del biler med burundiplader, da vi kørte rundt i Rwanda.

Vores guider på kvindeturen fortalte også, at Burundis regering har rettet henvendelse til Rwanda for at lære mere om, hvordan man kan udvikle på turismen i landet.

Her er der nok et par ting, der skal arbejdes på, inden det lykkes; Bedre veje, sikkerhed og adgang til brændstof bare for at nævne et par stykker. Men folk er glade for, at det igen er muligt at komme nemt over grænsen, og mange har bebudet, at de kommer og besøger mig i Rubura, nu hvor man bare kan smutte over.

Med Kvindenetværket på tur!

Onsdag 15/2 landede 12 forventningsfulde kvinder (med dobbelt så mange kufferter) i Kigali. Gruppen var i alderen 34-78 og alle havde store forventninger til turen.

Vi havde booket Vida Tours og Safaris til at stå for al kørslen og i to grønne safaribiler med Jean Pierre og Claude ved rattet, var vi klar til at ”gøre Rwanda”.

Kuffert-tetris 😉

Efter en dags oplevelser i Kigali, kørte vi sydpå mod Butare, hvor vi indlogerede os på Maison Sifa, en lille perle af et hotel, hvor vi havde lejet alle værelserne og derfor kunne brede os med alle vores medbragte gaver; strikkede børnetrøjer, donationer af lækre cremer mm til kvinderne og dejligt brugt legetøj.

Vi skulle besøge Kvindenetværkets to projekter; Dukore og Tinyuka og også bruge en dag sammen med BiD’s nye projekt for Young Single Mothers.

Edouard, som i sin tid var med til at starte Dukore-projektet op sammen med Hanne og Hartvig (aka min mor og far), havde forberedt besøg i to grupper, hvor vi fik lov at høre om small business og spare-låne aktiviteter. Det gør indtryk at høre, hvor langt man kan rykke noget med 2 x 1000 kr. i tilskud til en gruppe. Kvinderne fortalte om bedre levestandard i familien, om at de nu kunne betale skolepenge, sygesikring og bidrage økonomisk derhjemme.

Vi var inviteret til middag hjemme hos Edouard, hvor de to volontører Oline og Jakob også bor. En dejlig aften, hvor også Pastor Vianney fra Rubura kom og var med.

Sammen med Jette Bjørnestad fik jeg lov at holde et lille oplæg i positive parenting, da vi besøgte de unge mødre i BiD's nye projekt for Young Single Mothers. Det medbragte legetøj skal være på centeret LLCCM, hvor projektet har base. Det blev fundet frem og demonstreret, så der var god underholdning til de små, mens mødrene var i gang.

Også her hørte vi rørende fortællinger om, hvordan pigerne, efter at have oplevet fx seksuelt misbrug, udstødelse af kirker og familier mm, nu oplever et fællesskab med hinanden og har fået mere mod på tilværelsen.

"Leonard og Esperance er som forældre for os", fortalte de. "Vi er som en familie her, og vi kan dele vores tanker og bekymringer med hinanden".

Efter besøgene i Butare-regionen kørte vi mod Bugesera i øst, hvor vi samen med Laetitia, som er præst og leder af Kvindedepartementet, skulle besøge Kvindenetværkets nye projekt Tinyuka, som handler om ledertræning i VSLA og selv-mobilisering. 68 kvinder bliver trænet i lederskab, og hver af dem står for en spare-lånegruppe på 25 medlemmer.

Vi fik demonstreret VSLA-metoden i alle detaljer med pengekasse, sparebøger, vilkårene for lån osv. Vi morede os lidt over bødesystemet, som betød, at kom man for sent, satte sig på den forkerte plads i rækken eller brugte den forkerte farve balje til at indsamle penge i, så udløste det en bøde, som skulle betales med det samme!

De undervises også i etablering af køkkenhaver, og vi fik lov at se to forskellige typer. I Rwamagana fortalte præsten, at de lokale myndigheder havde henvendt sig og bedt om at få lavet en demonstrationshave på kommunen til inspiration for alle i lokalområdet!

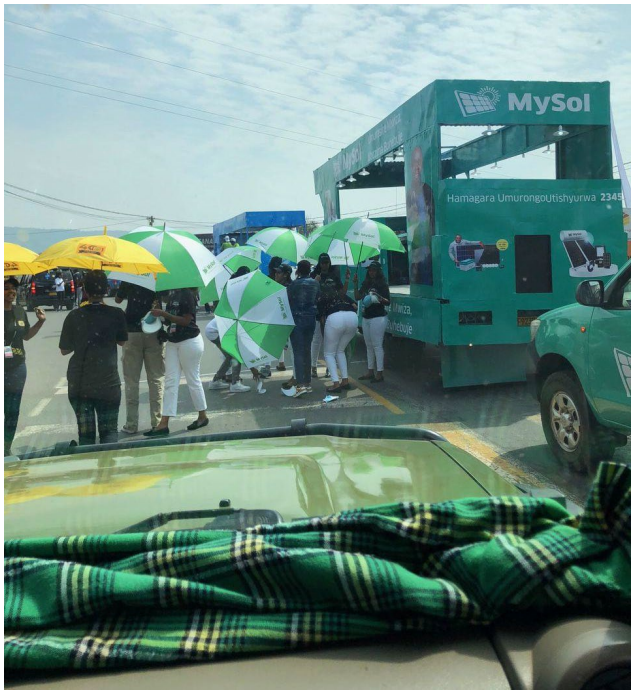

På vej fra Butare fik vi en lille bonus-oplevelse, da vi pludseligt blev en del af fest-fortroppen til cykelløbet Tour Du Rwanda.

Pludseligt var vi omringet af partybusser med høj musik, dansere og i det hele taget en kæmpe fest!

Vi fik dog lov af politiet til at fortsætte forbi optoget, da cykelrytterne var mindst en time bagefter os. Men sjovt var det 😉

Afslutningen på turen var en helt forrygende safari i Akagera National Park. Vi startede en sejltur på Lake Ihema, og allerede indenfor 10 minutter havde vi set leoparder, elefanter og bøfler = 3 af ”The Big Five”. Og dagen efter opnåede vi det helt utrolige, nemlig at se både næsehorn og løver og dermed havde set alle 5 ud af 5! Så bliver man skrevet på tavlen i receptionen i parken, og vi måtte love at sende billeder af leoparderne til guiderne, da det er meget sjældent at se dem – og så endda to på én gang! Heldigvis havde Kira Orbe et godt kamera med, så hun fik dette pletskud!

Det er svært at opsummere, helt hvor meget vi har fået ud af turen. Vi har mødt mange stærke kvinder, som har delt deres fortællinger med os, og det gør stort indtryk at opleve på egen hånd, hvor meget vores projekter faktisk rykker for den enkelte kvinde. Særligt gjorde det indtryk at høre, at konfliktniveauet i mange familier er reduceret, fordi kvinderne nu bidrager økonomisk i familien og ikke ”bare forbruger”! Det hørte vi flere gange, både fra kvinderne selv, fra projektlederne og fra præsterne.

Vores gode guider/chauffører fik os sikkert rundt på selv de mindste veje og over de smalleste broer, imens de med stort overskud delte ud af deres eget liv, underholdt om det, vi kørte forbi, og sørgede for at al logistikken fungerede!

Her Jean Pierre og Laetitia.

Edouard og Laetitia havde forberedt alle besøgene i projekterne, købt de gaver vi ville give i form af ris, sukker, olie og sæbe, og sørget for at indkøbe frokost til alle på besøgene.

Lørdag 25/2 rejste 12 trætte og glade kvinder hjem til Danmark, og jeg havde en hviledag i Kigali, inden jeg mandag fløj tilbage til Burundi.

Nu glæder jeg mig til at komme op til Rubura og endelig pakke ”nomadekufferten” ud efter en måned på farten! Man kan altså godt få for meget hotelliv – jeg ser frem til at sove i min egen seng, til rolige aftener foran pejsen og til hverdagslivet i ”det lille hus på højen”.

To “præsidenter” - Laetitia og Anne-Marie